

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Георги Попгеоргиев
Национален природонаучен музей - БАН

за дисертационния труд на Стелияна Георгиева Попова - докторант при СУ „Свети Климент Охридски“, Биологически Факултет, Катедра по Зоология и антропология на тема: „Пространствено разпределение и популационна екология на ливадния гущер в планински местообитания“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, професионално направление 4.3. Биологически науки (Зоология – Зоология на гръбначните животни).

Темата на дисертационния труд е интересна, провокативна и дисертабилна. Постигнати са резултати с фундаментален и приложен характер. Свободно и коректно е използвана специализираната научна терминология. Стилът на изказа е правилен, научен.

Дипломантката си е поставила доста амбициозни цели в различни направления на херпетологията, като това с определянето на популационните параметри (плътност, численост и преживяемост). Това е похвално и показва добра теоретична подготовка, широки научни интереси и стремеж за научно развитие. Изследването е лично дело на докторанта и е проведено в правилно избран географски район в Западна България (Осогово, Витоша и Плана планина).

Важните приноси от това изследване може да се определят в две категории:

Потвърдителни

- 1.) Дефинирани са праговите стойности за дължина на тялото (L.corp.) при определяне на възрастовите категории на *Lacerta agilis bosnica* в планински условия в България;
- 2.) Описани са основните характеристики на полов диморфизъм в пропорциите на тялото при възрастните *Lacerta agilis bosnica* у нас;
- 3.) Установена е връзката между температурата на тялото и температурите на субстрата и въздуха при *Lacerta agilis bosnica* в планински условия у нас;

Оригинални

- 1.) Установено е полово – възрастово съотношение на *Lacerta agilis bosnica* в планински условия у нас;
- 2.) Направена е връзка между различните полово-възрастови групи при *Lacerta agilis bosnica* и заеманите микрестообитания (тип и разнообразие);

Критични бележки и препоръки:

Една от най-трудоемките задачи в екологията е получаване на достоверни популационни параметри за видове със скрит начин на живот. Това вероятно е основната причина за ниския брой на повторно уловените гущери. За съжаление, използваната извадка при анализа на популационните данни по метода улавяне –

маркиране - повторно улавяне (CMR) е недостатъчна за изчисление на популационни параметри. Ниската извадка води до трайно изкривяване на получените резултати, като това рефлектира и върху изводите на докторанта. За това се получават и крайно нереалистични стойности на доверителния интервал (CI 4.99998 – 5.00001) и стандартната грешка SE = 0.0000072, особено когато говорим за численост на даден вид в отворена популация.

Наред с това принос 4. от работата на докторанта в частта за числеността на вида има потвърдителен характер, а не оригинален. Данни за плътността на *Lacerta agilis bosnica* са представени именно за Витоша в цитираната работа на Цанков и кол. 2014.

Съдържанието и структурата на дисертацията напълно отговарят на установените норми. Докторантката е публикувала резултатите в две научни статии, като едната е в списание с импакт фактор - Acta Zoologica Bulgarica (IF – 0.278). Наред с това докторантката е взела участие в 2 научни конференции с международно участие. Автореферата кореспондира с текстовото съдържание и структурата на дисертационния труд и правилно представя неговата същност и приноси. Всичко това покрива наукометричните критерии и изискваните от Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Така направените бележки са основно препоръки към бъдещата работа на докторантката и по никакъв начин не намалят качеството на нейния труд. Познавам Стелияна Георгиева Попова от дълго време. Имали сме възможност да работим заедно на терен и съм си изградил мнение за нея като добър специалист, акуратен изследовател и анализатор. Тя е добре подготвен херпетолог, позната и добре приета е от херпетологичната общност у нас. Участвала е в редица национални природозащитни проекти и научни форуми.

Въз основа на гореизложеното, потвърждавам, че трудът на Стелияна Георгиева Попова напълно отговаря на ЗРАС. В тази връзка убедено препоръчам на почитаемото Научно жури да присъди на Стелияна Георгиева Попова научната и образователна степен „доктор” по професионално направление 4.3. Биологически науки (Зоология – Зоология на гръбначните животни).

София, 03.12.2020

Изготвил:

(Георги Попгеоргиев)